

Izhaja vsak četrtek  
in velja s poštino vred  
in v Mariboru s pošiljanjem  
na dom  
za celo leto 3 gld. — kr.  
„ pol leta 1 „ 60 „  
„ četrť leta — „ 80 „  
Naročnina se pošilja  
opravništvu v škofijsk.  
poslopju (Bischofhof).  
Doležniki tisk. društva  
dobivajo list brez posebne  
naročnine.

# SLOVENSKI GOSPODAR.

## List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste  
prodaja knjigar Novak  
na velikem trgu  
po 5 kr. — Rokopisi  
se ne vračajo, neplačani  
listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje  
od navadne vrstice, če se  
natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12  
kr., trikrat 16 kr.

### Nova Avstrija.

Dve deželi, Bosno in Hercegovino, izpod turškega jarma rešeni po naši slavni vojski, je „Nova Avstrija“ prvi in javno imenoval obrist baron pl. Pittel, ko je z regimentom Mollinaryjevimi došel na Dunaj in čestitajočemu mestnemu županu odzdravljaj. Liberalnim listom je to hudo zasmrdelo, ali vsem dobrim Avstrijanom jako dopalo. Še celo Dunajčani so se jerobstvu liberalnih in turkoljubivih listov iztrgali in regiment Mollinaryjev, ki je v Bosni veliko trpel in se povsod junaško in slavno obnašal, sijajno sprejeli. Več kakor 500.000 ljudi je stalo po ulicah in slavne vojake pozdravljalo, iz oken so leteli venci, mestni zastop z županom jih je v imenu mesta pozdravil in potem pogostil. Ko so množice slišale, kaj je obrist Pittel govoril, in da je Bosno in Hercegovino imenoval: „Nova Avstrija“, zagnale so gromovito klicanje: dobro, dobro! Tisti listje torej drzno in turkoljubno lažejo, kateri pišejo, da je ljudstvo zoper zasedenje Bosne in Hercegovine. Ljudstvo avstrijsko nije proti, ampak za posedenje ovih nam toliko priličnih in za varnost cesarstva potrebnih dežel in si niti prav misliti ne more predrznosti, ki bi nam resno svetovala deželi, za kateri so naši vojaki toliko krvi prelili, toliko težav prestali, turškemu sultanu zopet v žrelo vteknoti! Tako misli naše ljudstvo, čeravno ga nemški, magjarski in poljski turkoljubi skušajo motiti. Ali, kakor celo pri Dunajčanih vidimo, ne da se zmotiti, ono čuti važnost nove pridobitve za cesarstvo, sluti imenitnost „Nove Avstrije“, in prav ima. Kdor pogleda na zemljevid avstrijski, ta lahko zapazi, da je Avstriji še trebalo Bosne in Hercegovine. Sedaj še le dobilo je cesarstvo proti vsem vetrom naravnih mej in trdnjav: proti zapadu stoji gorata Tirolska, proti severu močna Ceska, proti izhodu trdna Erdelska in proti jugu sedaj pridobljena Bosna in Hercegovina!

Avstrija je gledé verstva: katoliška, druga verstva n. pr. lutrovska, judovska, kalvinska so v manjšini. Vsa jena zgodovina naslanja se na

katoliško Cerkvo; cesarska rodbina velja od nek-daj kot zaštitnica in varhinja katoličanstva v sredini Evrope ter je kot naslednica ogerskih kraljev dobila „apostolski“ nalog katoliško krščanstvo brniti in širiti proti izhodnemu razkolništvu in mohamedanskemu zverinstvu! Ta veličastni poklic iz nova svetu pokazati in djanski izvrševati daje priliko Bosna in Hercegovina. Ondi je trebalo kristijanom pomagati do svobode, sedaj pa je treba mohamedane krščanski omiki, katoliške Cerkvi pridobiti. Če se to ne zgodi, bodo pa prestopili k razkolnikom, potegnili s Srbi proti Avstriji!

Vsi čutimo in se vsaki den prepričamo, kako v cesarstvu Magjari preveč veljajo ali vsaj veljati hočejo. Tudi liberalnega gospodstva nemških ustavakov so ljudje uže do grla siti. Vendar če se hoče v Avstriji temu zdatno v okom priti, treba je Slovanom dati prosteje dihati, treba je Avstrijo na ogromno večino slovanskega prebivalstva tudi politično bolj trdno nasloniti. To se pa najleži zgodi, ako se Hrvatska združi z Dalmacijo, Bosno in Hercegovino tako, da bo Zagreb narodno, cerkveno, znanstveno središče jugoslovanskim Avstrijanom, zlasti novo pridobljenim v Bosni in Hercegovini. Tako bi nastalo med avstrijskimi narodi jako zaželjeno ravnotežje in Avstrija bi stala sredi Evrope zopet urejena in ukrepljena in potem tudi nepremagljiva. Teh misli niso samo slovenski in hrvatski domoljubi, ampak tudi češki in nemški vrli Avstrijanci. Slavni dr. Rieger je rekel: „slovanski Bosnjaki in Hercegovinci bodo pridni Avstrijani, če bodo videli, da se s Slovani pravično ravna, zlasti pa če se v Zagrebu središče, Jugoslavjanom vabljuje, priredi, če ne, bodo Bosnjaki svoje oči obračali v Belgrad, v Srbijo, in to bi nikakor Avstriji ne bilo na korist.“ Sploh navedene misli so tako jasne, razlogi za posedenje Bosne in Hercegovine, potem za uredbo teh dežel v smislu hrvatskih domoljubov, tako močni, da še niti misliti ne moremo, da bi tukaj za več časa obveljale želje Magjarov in nemških ustavakov! Ti se sprva tirjali, naj bi naši vojaki Bosno in Hercegovino zopet zapustili in deželi turškemu sultanu izročili. Uvidevši pa,

da s tem ne proderejo, tiščijo sedaj močno na to, da bi generala Filipoviča spodrinoli in uvedli naredbe na škodo uspešnemu napredovanju kristijanskih Slovanov in na korist mohamedanskim begom. Tirjajo pa: naj ostanejo dosedanje turške postave, turški uradniki in zraven hrvatsko-srbskega jezika tudi turški kot uradni jezik, zlasti pa naj mohamedanski begovi ali grajščaki pridržijo svoja posestva in pravice nad krščansko „rajo“. Ali ove tirjatve so tako goropadne, da ne moremo misliti, da bi se jim res ustreglo. Če se pa neverjetno vendarle zgodi, potem pa utegne prav imeti „Sriemski Hrvat“, kateri piše štev. 28. . . . barun Filipovič želi otiči i hrvatski činovnici (uradniki), jer gdje nemože obstati Filipovič, toli močan i ugledan muž, kako će njemačko-magjarskim splet-kam odoljeti naši (hrvatski) vrli činovnici! Ovo je medjutim po našem mnienju najbolji put, da se Bosna i li samo pomočjo velike posade (armade) drži — ili pako izgubi!“ Zanašajè se na srečo in poklic Avstrije trdno zaupamo, da se to ne zgodi ali po kratki poskušnji kot neizvedljivo pustiti!

### Gospodarske stvari.

Ktere sadne sorte bi se morale pri nas najbolj saditi in gletati.

Drugo ravnilo pri sadjereji je to, da sadje-rejec rajši manj pa teh boljših sort zarezja za na-prodaj in sicer takih, po katerih kupci najbolj segajo. Kupec kupuje rajši in dražje tam, kder je več jednakega in boljšega sadja na enkrat do-biti. Tako se mu cela kupčija bolj zjednači in spodnese. Sploh pa naj sadjerejec rajši več jabel-kov ko pa grušek sadi. Po jabelkih bolj popra-šujejo in se jih več na tuje kraje izvažja ko pa grušek. Najbolj se pri nas sadé gruške moštnice. Najboljše, najbolj iskano in trpežno kupčijsko sadje v naših krajih je brez vsega ugovora d o m a č i slovenski mašancar, ki pa daje tudi iz-vrstno pijačo. Njemu tudi sicer lepa angleška zimska zlata parmèna ne vzame prvega mesta, da si ravno jo v novejšem času bolj čislajo in dražje plačujejo. Sad je res lepši se pa ne drži take dolgo in tudi daleč ni tako dober. Zelo raz-širjena je še neka tretja sorta, ki je zaradi debe-losti, rodovitnosti, trpežnosti in lahke prodaje ravno toliko iskana, če tudi jabelko le bolj za mošt in domače potrebe služi. Kupci ga plačujejo tako dobro kakor mašancikarje. Drevo raste veliko in daje štertinjak in več sadja. Ta sorta je laški brunar in je dvakrat tako debel ko navadni brunar. Te dozdam imenovane tri jabelčne sorte zaslu-žijo, da se kolikor mogoče najbolj razširjajo po naših krajih. Manj razširjen sicer pa zaradi lepega namiznega sadu visoko obrajtan je nenavadno rodovitni zimski basamarec, dalje muškato jabelko, zimski tafetnik, kosmač, rujavi matan, rudeči šte-

timec, peprovec ali bredavka, in poletni in zimski vinsček. Izmed tujih sort, ki se priporočajo in semtertje tudi že sadijo, je najžlahtnejša ananasova reneta, zahteva pa tudi najbolj in najrahlejšo zemljo in zavetno in solnčno lego. Zlati pepinek je dober na mizo in daje izvrsten mošt, je pa droben. Hvalijo nadalje karmelitarso reneto, pa-riškega ramburja, reneto orleansko, sladko reneto, debelo koselsko reneto in razne sorte kalvilov. Brez pomisleka je treba še z drugimi hvaljenimi sortami puskusnje delati.

Zastran grušek je svetovati, da se gruške moštnice, kolikor razmere pripuščajo, zasajajo in širijo. Domača štajerska moštnica daje, če se, dokler je še trda, preša, najboljšo, najslajšo in najbolj trpežno pijačo. Koroška lavantinska mošt-nica daje tudi dober mošt in se odlikuje po svoji ošpičeni rasti in po neki grenki britkosti sada, da ga sadni tatje ne marajo in gruške tudi mehke ne postanejo. Mehki obležani sad daje motno mleč-nato pijačo. Nadalje je še gruška prosenka iz-vrstna moštnica. Tujih moštnih grušek, katerih po naših krajih še nismo poskusili, ki se pa od zvunaj posebno iz Nemškega zelo priporočujejo, se je treba le z vso previdnostjo poprijemati. Pripo-ročujejo se knavsova gruška, Beclova gruška, gruška volkulja, laška, mecovska in normanska gruška pečenka, Vajlerjeva moštnica, švicarska vodenica, Rumelterjeva gruška, gruška podolgo-vača, pomorančnica, gruška zelenka, Sijevenova moštnica in divjakinja iz puščave. Žlahtne sorte, ki so posebno na prodaj so: Gruška cesarična, Dilova maslenka, Hardenpontova zimska gruška, železnobradka in več drugih sort.

Naši travniki, kaki so in kaki bi morali prav za prav biti.

M. I. Razne pične trave. Druga imenitna semenska trava je pasja trava (Knaulgras Dac-tylus glomerata). Je jedna najboljših travnih sort, ki jo ne le konji, ampak tudi goveja živina in ovce rade jejo. Z zemljo ni preveč izbirčna, stori na bolj vezivnem, apnenem in ilovnatem zemljišču in če je to vlažno še celo v peščeni zemlji. Raz-korenini se koščato, ima gosto listje in je kaj trpežna in stanovitna, zato jo imajo kmetovavci tudi v visokih čisljih. Vreme ji le malo škoduje, rano žene in hitro raste tako, da se more 3—4krat za zeleno klajo na leto pokositi. Tedaj ni samo za travnike, ampak tudi ko senokošna trava vse priporoče vredna. Samo to slabo stran ima, da prenašlo trda ali slamnata postane in živina jo potem ne mara rada. Tudi ne prenaša dobro, ako jo ovce do zobca popasejo. V senci ta trava tudi rada raste in zato se more tudi za sadovnjake in osojne gozdne travnike pripravljati.

Dobra travna sorta je tudi volnata pa-hovka tudi medena trava (Slaniggras, Stolicus lanatus) imenovana. Ta trava se koščato razkore-nini in visoko raste. Ima mnogo dolgih prašnatih



listkov z pokončnimi, valjastimi, listnatimi, prav tanko dlakastimi listi. Ta trava raste celo še po visoko ležečih krajih po travnikih, zarah, ob rekah in potokih. V nekoliko vlažni, iloviti in rodovitni zemlji kaj lepo in bujno raste, v slabi zemlji pa ostane nizka in malo vredna. Volnata pohovka se semtertje sama zase seje 18—24 funtov semena na oral, pa tudi z drugimi travnimi sortami pomešana. Pokositi se mora pa predno v cvet gre, da daje okusno in redivno klajo za konje, goveda in ovce. Ako se pa pustijo, da ocvete, postane bolj trda in slamnata in otrdela volnata paholka postane živini zoperna in se ji vstavlja. Tudi višja kostreba, (Wiesenschwingel) je dobra ženožetna trava, ki tudi v suhi zemlji dobro stori, če tudi le bolj nizko raste. V rodovitni vlažni zemlji se pa močno razraste in 3—4 črevlje visoke bilke poganja z močno visečim latovjem. Raste skoraj povsodi, nahajamo jo skoraj po vseh travnikih, celo po goratih krajih. Posebno sposobna je ta trava za umetno napravljene travnike. Rabi se lahko posušena ko seno, pa tudi ko zelena klaja je prav dobro. Omeniti je tudi še navadna latovka (Gemeines Rispengras, Poa annua). To je trava posebne dobrote, slasti da se pod njo druge trave zaraščajo in razraščajo. Postane sicer le za črevelj in za črevelj in pol visoka, je pa zato prav koščata in listnata. Ta rastlina trpi več let in podaja vsi živini zeleno in suho izvrstno klajo. Raste prav pogosto po suhih pa tudi po vlažnih travnikih in pašnikih. Če ravno sama zase ne vrže preobilnega pridelka, pa vendar zasluži, ker zelena in suha vsaki živini tekne, da se drugim travnim sortam primeša. Travnilisičji rep (Wiesenfuchsschwanz, Alopecurus pratensis) je za vlažno močno zemljo posebne priporočebe vreden. Korenine mu drugo leto začno izrastle poganjati in tako vrže posebno obilen pridelek. Posebno kaže to travo zasejati po vlažnih šotastih zemljiščih, po travnikih, kateri se dajo zamakati in po gozdnih senožetih. Ta trava se močno zarašča, rano začne poganjati in vzraste 2½—3 črevlje visoko. Klasje je valjasto prišpičeno in rastlina ima obilo listja. Raste pri nas še po visokih gorah in daje vsi živini okusno in redivno krmo. Travna latovka (Wieserispengras, Poa pratensis) je kot spodnja trava jedna najboljših, raste v vsaki zemlji, le prepolne moče ne prenaša. Med vsemi travami pa pretrpi sušo najlahkejše, če le ni predolgotrajna. Glinčnik (Futtertrespe, Bromus racemosus in Bromus mollis) in šopolja (Riesentrespe, Agrestis vulgaris) je travna sorta, ki se sicer ne razrašča preširoko, namesto tega pa bolj na visoko raste. Bilje je prav sočno, ima dolgo široko listje z previsečim latovjem. Raste celo po višem gorovju na vlažnih senčnih krajih pri grmovju, ob rekah, jarkih itd. Ostane zelena noter da zmrzne. Vsaka živina jo rada je, ker ji je zelena in suha prijetna in redivna klaja. Najlepše raste v vlažni, težki zemlji, ki ima nekaj sence in toraj posebno

lepo kaže pod sadnim drevjem po vrtilih. Imenovati imamo na dalje travniško bilnico (Schuttschwengel, Festuca pratensis), ki je pa le bolj pritlične rasti. Nahaja se posebno v suhi zemlji po gorah, travnikih in pašnikih in posebno drobni kaj dobro tekne. Se da tedaj le za vzboljševanje ovčjih pašnikov priporočati, ker na travnikih le malo pod koso daje. Še druga senožetna trava je grebenica (Kammgras, Cynosorus cristatus), ki pa le bolj pritlično raste z grebeničastim klasjem in ki je celo trpežna. Raste tudi v manj rodovitni zemlji, po vlažnih in suhih mestih na travnikih, pašnikih in zarah. Košnje vrže le bolj pičlo, ker se ne razrašča preveč. Ovce jo prav rade imajo in zato se sme priporočati za posejatev na pašnikih. Zopet druga trava je divji bor (Mannaschwengel, Panicum silvestre) ki je močna listnata in prav sočna trava. Ima plazečo se korenino, vejasto, k tlam vklonjeno visoko in močno bil z dolgim latom, kterege veje naravnost od stebela proč molijo in valjaste klaske narejajo. Zrno daje pravi manin gris, kakor ga na Nemškem, Poljskem in Šleskem semtertje napravljajo. Raste tudi po visokem gorovju zlasti v mokri, mužasti in rodovitni zemlji, ob rekah, po mokrih travnikih in močvirjih. Ker to trava konji in goveja živina rada je, se sme priporočati, da se z njo mokri travniki zasejajo, ki se ne dajo suhi napraviti in se tako bolje in koristneje porabijo, kakor se pa to navadno godi.

**Sejmovi na Štajerskem.** 25. nov. Videm, Loče, Dobje, sv. Marjeta na Pesnici, Šoštanj, Kaniža; 30. nov. Artiče, Celje, Strass, Veržej, Svičina, Ptuj, Rogatec, sv. Andraž v Slov. goricah.

**Sejmovi na Koroškem.** 25. nov. Africa, Gmünd, Greifenburg; 30. nov. sv. Andraž, Gradišče.

## Dopisi.

**Iz Ljubljane.** (Sedemdesetletnica dr. Bleiweissa.) Sinočna baklada v čast g. dr. Bleiweissu bila je tako velikanska, kakoršne Ljubljančani še niso doživeli in je menda kmalu tudi več ne bodo; 500 odličnih mož je svetilo z baklami in čednimi lampijoni, 8000—10.000 ljudi je baklado spremljalo, muzika svirala, nektere hiše so bile razsvitljene. Danes ob ½9. se je g. Bleiweiss s svojo družino podal k sv. meši, da se Najvikšemu zahvali za obilne dobrote in za blagoslov nebeški, ki ga je pri njegovem delovanju spremljal. Ob 11. uri pa so se zbrali v prostornih čitalničnih sobanah najodličnejši zastopniki naroda slovenskega, hrvaškega in českega, da se poklonijo očetu naroda slovenskega. Kmalu po 11. uri vstopi v dvorano častiti gosp. jubilan, sprejet od navdušenih Živio klicev. Zdjaj se mu začnejo poklanjati različne deputacije s primernimi nagovori. Prvi vstopijo pred svojega vodnika poslanci dež. zbora kranjskega s krasno adresno. Potem pridemo zastopniki štajerskih Slovencev — 13 nas je bilo:

Čast. g. kanonik Žuža na čelu, potem gg. dr. Ipavic in Dominkuš iz Maribora, g. župnik Rajč iz Haloz, gg. dr. Srnec, Žolgar in Žičkar iz Celja, g. Modic, župnik in odbornik Dvoršek, obadva iz Htinj, g. Böheim iz Laškega trga, g. Tanšek iz Brežic, gg. Ivan in M. Vošnjak iz Šoštanja. G. kanonik Žuža povdarja v svojem nagovoru velike zasluge Bleiweissove za ves slov. narod, ktere si je posebno po svojih „Novicah“ pridobil ter omenja, kako visoko ga ves slov. narod na Štajerskem spoštuje, kako srčno smo mu vsi vdani in na veke hvaležni za njegovo požrtvovalno delovanje. Nekteri štajerski zastopniki izročijo potem g. jubilantu diplome častnega občanstva in sicer g. Tanšek (Tanšič?) mnogo diplom iz breškega okraja, g. Rajč diplomu občine sv. Barbare v Halozah, g. Žičkar diplomu občine celjske okolice, g. Modic diplomu kat. polit. društva v Konjicah, Dvoršek soseske Htinjske, Ivan Vošnjak sosesk dveh trgov namreč Šoštanjskega in Velenjskega trga. V svojem odgovoru se je zahvaljeval za to priznanje od strani štajerskih Slovencev, kteri so ga pri njegovem delovanju vedno, precej, ko so začele „Novice“ izhajati, do denšnjega dne z veseljem podpirali. Tudi v poznejših svojih nagovorih je g. dr. Bleiweiss še večkrat omenjal obilne podpore, ktero je našel pri slovenskih Štajercih. Na to so se sprejemali drugi zastopniki iz Kranjskega, Gorice, Istre, Trsta; jugoslavjansko akademijo je zastopal g. kanonik Rački, nek duhovnik in vseučilišni profesor v Zagrebu pa jugoslavjansko vseučilišče in družbo sv. Hieronima; družbe slov. dijakov na Dunaju in Gradcu, mnogo drugih društev po Hrvatskem je bilo zastopanih; celo iz daljnega Zadra bil je poslanec — bili so Bolgari itd. Toda o tem v prih. listu. Za danes le še to. Pri besedi v čitalnici se je naznanilo, da do 9. ure zvečer je došlo 184 telegramov iz Slovenskih pokrajin, 85 telegramov iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, iz Sarajeva, 48 teleg. iz Českih dežel in 16 od drugih krajev, iz Rusije 2, od lužičkih Slovanov, od konservativnih Tirolcev v Insbruku itd. 150 občin po slovenskih deželah ga je imenovalo za častnega občana, nad 30 različnih društev v svojega častnega uda. To je bila demonstracija, kakoršne se nismo poprej nadejali, kakoršne naši nasprotniki niso nikdar pričakovali. Živijo G. dr. Bleiweiss! Živila Slovenija! Živila jugoslavjanska vzajemnost!

**Iz Konjic.** (Zborovanje kat. pol. društva 70letnici gosp. dr. Jan. Bleiweissa v čast.) Pred občnim zborom izvoli društveni odbor po svojih štatutih enoglasno gosp. dr. Janeza Bleiweissa, očeta Slovencev, za svojega častnega uda. Ko se je v kljub grdemu vremenu lepo število mož slovenske korenine zbralo, kar se je celó gosp. komisarju čudno zdelo, opomni gosp. prvomestnik dr. Ulaga, da se je občni zbor kat. pol. društva zategadelj sklical, naj bi se slavila 70letnica g. dr. Janeza Bleiweissa, očeta Slovencev,

ter da besedo č. g. Jož. Virku, župniku v Ločah. Ta pojasni v zanimivem govoru zasluge gosp. dr. Bleiweissa za Slovence v narodnem, političnem, gospodarskem ali gmotnem oziru. Po končanem govoru izkliknejo zbrani udje: „Živijo gospod dr. Janez Bleiweiss!“ Potem naznani gosp. prvomestnik, da je odbor izvolil gosp. dr. Bleiweissa za častnega uda in prečita pismo, v kterem se očetu Slovencev k njegovi sedemdesetletnici čestita. Zopet Živio — klici od zbranih udov. — V političnem razgledu omenja potem gosp. prvomestnik, kako je tudi v državnem zboru grof Hohenwart nemškutarje in Magjare šibal, ki so zoper zasedenje Bosnije in Hercegovine od strani Avstrije v svojem pismu do cesarja ropotali ter s tem pokazali, da se ne strinjajo z osvobodjenjem kristijanov na Turškem. Tudi opomni, da se sv. Oče rimski papež v velikih zadregah znajdejo, ker Njim mnogo sovražnih moči preti. Opominja, naj bi se vsi udje kat. pol. društva stola sv. Petra držali ter ostali zvesti otroci sv. matere katoliške cerkve. S tem se zbor sklene. Ko so udje že odišli, je prišlo pismo od g. dr. Bleiweissa, ktero se tako-le glasi:

Slavno društvo!

Čital sem v časniku „Slovenca“, da ste tako ljubeznjivi in se mojega 70. rojstnega dne v posebnem zboru spominjati hočete. Dolžnost mi je, se prisrčno zahvaliti za toliko čast, da se mene društvo spominja, katero se neumorno bori za svetlinje našega naroda. Pristrčna zahvala Vam, velečastiti gospodje! Oj, koliko veselejše še pa bi jaz obhajal 70letnico svojo, da bi jo z menoj obhajal tudi nepozabljivi moj prijatelj Vaš in moj Slo-mšek! Bodite pozdravljeni velečastiti gospodje od svojega iskrenega sluge Dr. Jan. Bleiweiss.

V Ljubljani 16. nov. 1878.

**Iz Celja.** (Polovičarski volilci) so volili enega izmed slovenskih in enega izmed nemčur-skih kandidatov. Polovičarstvo sicer nikjer ni dobro, najmanj pa v važnih rečeh. Odločnost, ne pa omahljivost in dvomljiva boječnost časti moža. Odkod je tako polovičarstvo med volilce prišlo, tega ne vemo, pa brz ko ne od nevednosti volilcev samih, ktero je liberalno nemškutarstvo še v zadnjih urah pred volitvijo v svoj prid obračalo. Sledeči možje iz raznih občin so polovičarsko volili: Celjska okolica: Male Anton, Mravljak Anton; Kostrivnica pri Planini: Hrovat Janez, Ocvirk Jože; Št. Lorencij: Gajšek Jože; Svetina: Ulaga Anton; Teharje: Stante Štefan, Kovač Valentin; Sv. Jeronim: Schauer Karol, Sv. Ema: Vehovar Janez, Plevnik France, Kos Jože; Šmarski terg: Lorgar France; Šmarska okolica: Jager Janez, Fais Anton, Vrečko France, Vrešak Anton, Nunčič Štefan; Nezbiše: Jurše Andrej; Ponikva: Korže Jakob, Grabler Jože, Vekuš Miha, Zidanšek Jože, Korže France; Roginska gorica: Kočevar Martin, Centrih Janez; Slivnica: Berglez Jernej, Gobeč Miha, Mastnak Florijan: Zibika: Založnik



Andrej, Čebular Janez; Sladka gora: Kohne Florijan, Lipavec Jože, Detiček France; Tinsko: Lupše Janez; Št. Vid: Golež Jože, Metličer Valentin; Sv. Krištof: Kokal Jože je še g. glavarja vprašal: bem soll ich wählen? na kar dobi pošten odgovor: wen sie wollen — Zupan Janez, Zupan Jože; Jurjev Klošter: Gradt Karol; Okoško: Kline Ignacij; Tolsti vrh: Zidanšek Miha, Planinc Štefan; Sv. Duh: Posek Ladislav; Kozjak: Golčer Gašpar; Gornje Laše: Sitar Janez; Padežverh: Gradišnik Jernej; Skomer: Matijec Jakob; Stranice: Korošec Jože; Spodnje Grušovje: Kumer France; Vezovica: Podgoršek Filip; Brezje: Kerpáč Valentin. Kako je bilo neki pri srcu tem možem, ko so narodni volilci svoj zmagonosni živio zaklicali svojima poslancema? Naj jim bo ta bridki občut svarilo pri prihodnjih volitvah. Zakaj se cepijo od poštene narodne večine brez vsakega uzroka? Možeje polovičarji, volite drugokrat, kakor drugi domoljubi, sebi samim na korist in čast!

**Od sv. Križa na Murškem polji.** (Hadžiloja) je uže pri nas. Nedavno pride pozno zvečer sin pijan na dom svojega očeta, vlomi večine dveri in vstopi v hišo, kder sta 60letni oče in jegova druga žena uže spala. Ničvrednež grozno kriči: „pre . . . ded, mrtvaški viničar! Poznaš mene, jaz sem Hadži-loja. Znaš, kdo je to? Sin potere vse pohištvo in se tudi očeta loti ter grdo suvlje! Kdo vé, kaj bi se še zgodilo, ko bi ne bil brž žandar, g. R., prišel z puško. Tega se je ta pijani Hadži-loja tako vstrašil, da je naenkrat bil na kolenih, kuševal žandarju roko in puško. Žandar pa ga odžene seboj v luknjo! Oče, 60letni mož, je uže dolgo pri nas pokopič in vseskozi poštena krščanska duša, da se je le čuditi, kako je takov spak jegov sin. Ta se imenuje „želarski rihtar“ ter hoče vse najbolje razumeti in uže naprej vedeti. On n. pr. vé naprej, kateri cesar bo zmagal v vojski, kedaj bo kateri fant šel na novčenje, kateri je bolj močen, svojej ženi tudi uže zvečer pové, katera kokoš bo zajtra jajce znesla, a cesar pa gotovo ne zna, to je četrta božja zapoved in kaj je v njej zapovedano!

**Od sv. Marjete pri Pesnici.** Pesnica je zopet celo pesniško dolino poplavila, pa tudi okrajno cesto na večih mestih poškodovala. Voznik, vračajé se iz Maribora, je tukaj voz, naložen z različnim blagom, v vodo zvrnil. Opomniti je treba, da je cesta na omenjenem mestu sila slabo napravljena, ter ima 2 mostiča, ki sta bolj krtovim luknjam podobna nego mostom; toraj prihajajočih vod ne moreta sprejemati, ktere z vso silo črez cesto vdirajo in jo po vsaki večji povodnji poškodujejo. Letos je večji del leta lepa pesniška dolina podobna močvirju, po katerem je v poletnem času žab in drugih mrčesov mrgolelo; nadejali smo se, da utegnejo zastran poravnanja pesniške struge v kratkem kaj storiti, toda sedaj je vse tiho. Lehko, da bo še veliko vode po naših travnikih in njivah poteklo, preden bodo Pesnico po-

ravnali. Za nas Slovence dežela denarjev nima pa tudi resne volje pomanjkuje nam v prid kaj storiti. Pred 2 letoma so občine zgornje in srednje pesničke doline prosile za prestavo železniške postaje „Pesnichof“ na bolj primeren kraj, ali za odgovor so dobile, da bi taka prestava preveč stala. Edina občinska cesta, ktera od južne strani k ovi postaji drži, je zaprta, mostovi podreti. Od srednje in spodnje pesničke doline je tedaj treba na Leitersberg peljati in od tod se še le po velikih ovinskih pride na železniško postajo Pesnichof.

**Od sv. Tomaža nad Veliko nedeljo.** (Letina in prezgodni sneg.) Bog nas je s vsem obilno oblagodaril, le z vinom je različno; kder je smod in pikec grozdje posmodil, bilo je malo in kislo, kder je pa zdravo, tam je dobro; od Svetinj, sv. Miklauža, iz Haloz in iz Hrvaškega pa dohajajo glasovi, da ga imajo dosti. Vinska cena in vseh pridelkov je slaba, v bolj imenitnih vrheh predavajo od 60—70 fl. štrtinjak, v slabejših se po 40 fl. dobi, da bi ga samo kdo kupiti hotel. Bučeloreja se je slabo obnesla, ker bilo je menda sploh predeževno. V soboto 2. nov. je začel sneg iti; ker je v noči precej velik zapal, polomil nam je dosti sadnega drevja in drugega tudi, pokril več takih reči, ktere ne smejo pod snegom biti: hajdino, tikve, koruzno slamo po njivah in pravijo, da je tudi na grozdje zapal. Dostavek uredništva: samo v mariborski okolici je prišlo več stotin štrtinjakov pod sneg!

## Politični ogled.

**Avstrijske dežele.** Slovenci smo 19. t. m. hvaležno obhajali 70letnico svojega narodnega buditelja in voditelja g. dr. Janeza Bleiweissa; mnogo srenj in društev ga je imenovalo za častnega srenjčana in uda. Nemčurji se tiho jezijo! Pomenljivo pa je bilo to, da se je svečanosti udeležilo mnogo hrvatskih narodnja kov, med temi dr. Rački. Tudi namčurski mestni zastop ljubljanski se je uklonil zaslugam dr. Bleiweissa in mu prišel čestitat! — Graška „Tagespost“ ponavlja svojo trditev, da je minister knez Auersperg trdil, kako je baje bilo treba državnih poslancev za dragi denar podmitati zavolj sprejetja nove nagodbe z Ogersko. Ustavaki so zopet vsled tega razburjeni! Vlada je ponudbo Bismarkovo, podaljšati sedanjo trgovinsko nagodbo za 1 leto, srčno odbila. Na Dunaju je umrl 70letni fml. Reischach; mož je bil priden vojak in srčen oficir in general l. 1848, 1849 in 1859. To leto bil je pri Magenti hudo ranjen. — Čehove snujejo narodno društvo „Činost“, t. j. delavnost, ki bo delalo na to, da pojdejo Čehove tudi v dunajski državni zbor. Ker dr. Rieger nije pri tem podvzetju, bo težko kaj druga opravilo, kakor nove in nesrečne razprtije med Čehi! Liberalci povsod le razdirajo, tako tudi česki liberalci pod dr. Gregerjem, ki je društvo „Činost“ sprožil. — Poljaci so od nekđaj sovražni

Rusom ter nekateri vsled tega turkoljubni. K tem pripada tudi poslanec Hausner, ki je nedavno v državnem zboru govoril zoper posedenje Bosne in Hercegovine. Domu prišedšemu v Levov so nekateri srboritni turkoljubi napravili baklado in veliko pojedino. Ker pa policija tega ni trpela, prišlo je do hudega tepeža; več ljudi bilo je ubitih in okoli 50 ranjenih; med ubitimi je policijski komisar in celó nek nedolžni ravnatelj Gomulinski. Svitli cesar še vedno stanujejo v Budimskem gradu in so te dni slovesno sprejeli Hercegovinske poslanike. Ti so cesarju izročili pismo, v katerem se imenujejo jegovi udani podložniki. Cesar so jim zagotovili svojo milost in povabili na obed. V ogerskem državnem zboru je minister Tisza tako izvrstno zagovarjal sebe in Andrassyja, da ima ogromno večino poslancev na svoji strani. Rekel je: Turčija se ni dala ohraniti, vojska zoper Ruse nevarna, vso Turčijo Rusom pustiti ni kazalo, zato smo vzeli Bosno in Hercegovino“. Sila kola lomi in tudi Magjara avstrijske pameti uči!

**Vnanje države.** Dne 17. nov. se je italijanski kralj z kraljico, sinekom in prvim ministrom Carolijem slovesno peljal na kočiji v Neapol obdan od veliko tisoč ljudi. Naenkrat se zažene v njega 29letni kuhar Giovanni Passamente in ga hoče z nožem prebodnoti; kralj se brani z sabljo, minister zgrabi hudodelnika za lase in drži, dokler ga žandarji ne popadnejo. Kralj je dobil ranico na desnici, minister pa na levi nogi. To je letos uže četrti napad na kraljevske osebe. Čudno pa je, da se tako zgodi tam, kder sv. vero, Cerkvo in mešnike preganjajo; na Nemškem, Španjskem in Italijanskem, povsod se dviga revolucija! — V ponosni novi Nemčiji preganjajo socialiste in katoličane, Judov pa se ne sme nihče teknoti. Ko je v Berlinu nek poslanec v katoliškem društvu začel govoriti o grdem judovskem oderuštvi, prepovedal je policijski komisar dalje govoriti, društvo pa razpustil. Zato pravijo Nemci sedaj sami „naša dolžnost v Bismarkovi deželi je: 1. vojak biti, 2. dače plačevati in 3. molčati.“ — Francoski liberalni poslanci zvržejo vsakega, ki nije liberalca, nekateri konservativci so bili 4krat zaporedom izvoljeni z večino po 6000 glasov, a bili so 4krat v zbornici zvrženi. Kako ljubeznjiva je pač liberalna svoboda! — Ruski car baje boleha, kar pa jegove delavnosti nič ne ovira; sedaj je grofa Šuvalova odposlal na Dunaj, v Pariz in London, da evropske vlade pridobi za skupno postopanje zoper Turka, ki se vedno kuja in brani zoper pogodbe Berolinskega miru! Bolgari so dr. Konstantina Jirečeka iz Prage, sina bivšega našega ministra, pozvali, da jim šolstvo uredi. Jihovi vstaši v Macedoniji se pa vedno bolj množijo in zgostujejo in uže v Tesalijo grabijo. Prvo kardelo jim stoji blizu Melnika, drugo pri Kostendilu, tretje pri Monastiru in četrto ob Olimpu. Sultan je nad nje poslal 23 bataljonov z 20 kanoni! Tudi bašibozukcv je na-

bral, ki strašno razbijajo, pri Demotiki so 14 vasi požgali in 1300 Bolgarov ubili.

**Bosna in Hercegovina.** Magjari so zabranili stavljenje železnice od Siska do Novega, svoje pa iz Dalje v Brod ne morejo zgotoviti, ker jim denarja manjka in strašna povodenj vse razdira, kar je bilo dodelanega; zgubljen je denar in čas, naši vojaki so pa v Bosni odrezani; živeža in streliva jim je treba po morju v Dalmacijo in potem nad Livno in Mostar določiti, deloma ga dobivajo celo iz Srbije! Grozni nalivi in povodnji so v Bosni. Srečni vojaki, kateri so prej domu prišli. Od Broda naprej tiči 1600 voz v blatu. Slavni premagavec Turkov, general Filipovič, je odstavljen, vojvoda Württemberg višji poveljnik, vojaški in civilni, v Bosni in Hercegovini, Jovanovič pa jegov namestnik. Magjari se veselijo! Kako se bo v Bosni in Hercegovini uradovalo in vladarilo, to bodo delegacije odločile; t. j. Bosna ne pride ne pod ogerski ne pod dunajski državni zbor.

## Za poduk in kratek čas.

### Magjari v Središču.

Ker vladini listi še niso objavili natančnejših poročil od telegramov o bojih v bosenski Krajini, ne moremo skončati dnes pričetega sestavka o zadnjih bojih v Bosni. Priobčimo pa dobro došel dopis, ki nas spominja, kako so turkoljubni Magjari leta 1848 razsajali na štajersko-ogerski meji. Dopis se glasi: „Magjar pride!“ tak glas se je meseca sept. l. 1848. raznesel po celem Središču in ljudstvo prestrašeno ni vedelo, kam bi zbežalo in kje kaj poskrilo. Platno, blazine in druge reči so zavlekli v pivnice in druge skrivne shrambe, še celó turn Središke kapele so natlačili z blazinami; meso in zabelo so v tunjah zakopali. Ženske, že od narave bolj boječe, so z otroki pobegnole v gorice, le možje — narodna straža „nacionalgarda“ pod „generalom“ Karničnikom, takratnim školnikom, je s puškami na ramah, korakala po varoških ulicah, pa kaj, da se je tudi ona iz „stiperišča“ plaho proti „lipju“ ozirala: pride li že Magjar, da še o pravem času puške poskrrije in pete odnese. September mine, tudi oktober preteče, pa Magjara še ni. Žene pridejo z otroki iz vinogradov domu, vse, kar je bilo skritega in zakopanega, pride zopet na svetlo, tudi „nacionalgarda“ prosteje diha ter se druži z vojaki, ki so prišli stražiti Središča ob meji; vse je korajžno in Magjar skoraj celó pozabljen. Dne 7. nov. se pomaknejo vojaki v Ormuž in Veliko nedeljo nazaj, ter še narodni straži v Središči naročijo, naj straži, da Magjar celo nenadama na Štajersko ne pride. Pa ni še se začelo 8. nov. prav daniti in so ljudje ravno vstajali, priropotajo nekteri brkasti vojaki z nastavljenim bajonetom v hiše in preiskavajo vse kote in luknje rekoč: „Wo ist der Illyr? (Kde je Ilir?) Toda Ilira ni bilo več; den poprej



je odrinol v Ormuž. In zdaj je slišati, čeravno je deževalo in lilo, kakor o Noetovih časih, po cesti rožljanje in ropotanje in po Središču gre od ust do ust le eden glas: „Magjar je tu“. In res! Bila ga je precejšnja množina: naprej pešči, za njimi konjeniki in za temi kanonirji „z gorečimi luntami“ in spet pešči in tako naprej v treh vrstah. Široka cesta je bila od pete do devete ure ogerških vojakov polna in natlačena. Počasi se pomika cela truma proti Ormužu, ljudje pa celo prestrašeni se skrivajo po parmah in škednjih, gospodari dirjajo s konji v šume in v „mejarščak“, ženske vlačijo blazine in pohištvo v pivnice, zakapljejo tunje in škrinje, zavažajo okna in vrata pivnicam; zopet drugi pozaprejo hiše in grejo „na marof“ — le tu in tam še kdo prestrašen skoz okno luka, „nacionalgarde“ pa ni videti nikjer. Okolj poldne se zasliši iz Ormuža streljanje, kakor bi kdo orehe osipaval, vmes pa so strašno bobneli kanoni. Črez kratek čas pa je vse spet potihnilo; Magjar se je vrnil nazaj proti Središču. In zdaj so kradli in ropali po Pušencih, Frankovcih, Obrežu, Grabah in Središču, kjer in kar se je le dalo: meso in kruh, sir in vino, purane, goši in race, cele panje strdi. Nekteri so morali vpreči vole in jim naropano blago peljati v Medjimurje, kamor so divjaki iz Loperžič seboj vlekli tudi nekega starega dedeka z dolgimi, sivimi lasmi in z dolgo čobo, češ, da je Ilirec; še le v Kaniži so spoznali, da je Štajerec in starček je smel spet na svoj dom.

**Smešničar 47.** Srboriti fantje so nekemu vaščanu hotli po noči slamnatega deda na streho postaviti. Najdrzniši ga nese na streho. Ali točno v tem trenutku, ko misli deda postaviti, vlomi se pod njim piravo strešje, fant telebne na dile, prekrhne dilske dveri in priropoče po „štengah“ pred hišne dveri gospodarja. Ta se pa jezen zažene v neprošenega obiskovalca, mu pošteno prešteje rebra, lasi skodrá in oboja ušesa znatno nategne!  
J. D.

### Razne stvari.

(*Kat. pol. društvo v Slov. Gradcu*) obhaja v nedeljo 24. nov. ob 3. popoldne svoj občni zbor v dvorani g. Šularja. Potem bo tombola, čije čisti znesek je namenjen revnim rodbinam k vojakom poklicanih rezervistov! Na obilo udeležitev vabi Odbor.

(*Primicija*) ali nova meša bila je 10. nov. pri sv. Emi blizu Podčetrtka; primicijant bili so č. g. Davorin Čanžek, blagoslovljeni od Senjskega škofa; ljudstva je neznano veliko privrelo, ker uže dolgo let ni bilo takega veselja pri sv. Emi. Tudi Hrvatov je prišlo precejšnje število. Ogrizek.

(*V snegu ostal*) je J. Kresnik iz št. Ilja, ko je na vernih duš dan šel črez planino, onemogel in zmrznil. Deset dni poznej bil je mrtev najden.

(*Velika povodenj*) je nastala po Savinjski in Šaleški dolini; zveza med Celjem in Žavcem pretrgana! Škoda je povsod velika na njivah, travnikih, žagah in tudi v vsled tega, ker je voda veliko desek in lesa odnesla!

(*V gornji Polskavi*) sta tesarja Melahureca iz Pokoš 2 deda iz Bukovca ubila.

(*V Ponkvi*) so na št. Martinovo pijani fantje Jakobu Palirju z golimi noži rebra prešteli in tako ranili, da bo reva bržčas vsled tega umrl.

(*Konjičani*) so blagodušno prevzeli 12 ranjencev na popolno preskrbovanje, knez Windischgrätz pa da stanovanje!

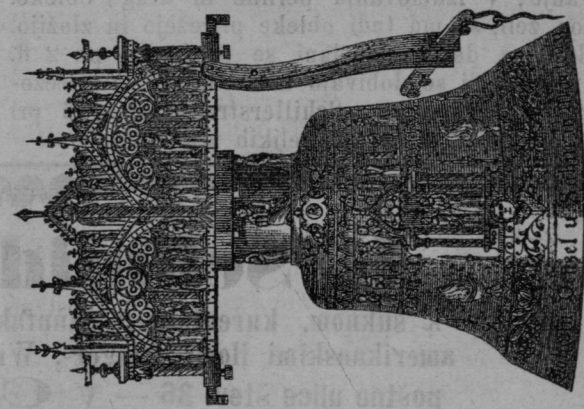
(*Celovsko jezero*) je izstopilo in dela po okoličih veliko škode.

(*V Hočah pri Mariboru*) bodo č. oo. jezuiti P. Doljak, P. Sajovic in P. Lempl 1. dec. pričeli sv. misijon.


*Dražbe.* 23. nov. Jakob Slavič 5993 fl. Jož. Novak 2619 fl. oba v Ljutomeru; 28. nov. Matija Kranc v Celju 17000 fl. 29. nov. zapuščina Marije Anderlüh in Anton Gajšek v Šmariji.

<p><b>LIVARNA,</b> Badgasse Nr. 9 blizo sl. cerkve.</p>	 C. kr. izk. pr.	<p>Številnih priznaji za zlite zvonove je priredjenh za ogled.</p>
---	---	--

## zvonarna in livarna g. Janeza Dencel-na in sinov v MARIBORU



zliva posebno izvrstne zvonove iz najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi **pregibnimi kronami** (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvonil in v zvoniku nič ne tresse.

 Ilustrirane obrazce dopošljemo, kdor jih želi, brezplačno po pošti!

**Loterijske številke:**

V Trstu 16. novembra 1878: 22, 7, 49, 69, 40.  
V Lincu " " 2, 26, 60, 8, 22.  
Prihodnje srečkanje: 30. novembra 1878.

**Prodaja cerkvenega vina.**

V ponedeljek 25. nov. ob 10. predpoldnem se bo v Strihovcu v cerkveni kleti 18 polovnjakov letošnjega kesno nabranega vina po dražbi prodajalo. Cerkevno predstojništvo pri sv. Ilju v Sl. G.

**Prodaja cerkvenega vina.**

V ponedeljek 25. novembra ob 10. uri pred poldnem se bo v Lembahu 20 polovnjakov novega vina slavnoznanega „Pekerca“ po dražbi prodajalo. Cerkevno predstojništvo v Lembahu.

**Cerkveno vino**

Barbarško-Martinško okoli 17 štrtinjakov vkup bo se prodajalo 26. novembra t. l.  
Cerkveno predstojništvo pri sv. Barbari blizu Vurmberga.

**PONUDBA.**

Dve deklici, gospodični, se sprejmete na pre-skrbovanje in poduk v šivanju in risanju za pri-rezovanje, v izdelovanju perilne in druge obleke. Kdor želi, se mu tudi obleke prirežejo in zložijo. Obleči za deželo izdelani se prodavajo po 2 fl. in više. Ondi se dobivajo tudi obrazci za pri-rezovanje. V Mariboru, Schillerstrasse šte. 6 pri tleh, na desni strani od velikih vrat!

1—2

**Oznanilo**

zastran 3 deželnih štajerskih štipendij, ki so vsaka v znesku 146 fl. za učence vino- in sadjerejske šole v Mariboru razpisane. Prošnje se morajo do 1. decembra 1878 od prošnikov osebno vložiti pri ravnateljstvu omenjene šole. Več o tej zadevi raz-laga: Oznanilo v „Slov. Gospodarju“ šte. 46 od 14. nov. 1878.

V Gradcu 24. oktobra 1878.

**Prostovoljna prodaja.**

Posestnik Anton Planšak, po domače Buzov-nik, v Arlici hiš.-šte. 23 prodaja svoje posestvo, nad 70 oralov veliko; več se izvé pri njem. Pošta: **Reifnig.**

**Notar Lovro Baš**

je svojo pisarno v Ljutomeru v hiši gospoda Vaupotiča odprl.

**Sadna drevesa**

iz drevesnice pri sv. Petru pod Mariborom se bodo vsa razprodala, ker se bo dreves-nica opustila; drevesc je 8000 mošanckerjev, žlahtnih črešenj in drugih sort, vsako po 20--60 kr. Tudi je ondi več tisoč divjakov dobiti!

**Janez Stegar**

1—3

učitelj pri sv. Petru pod Mariborom.

2—3

**G. Schmidl & Comp.**

trgovci s suknom, kurentnim-, manufakturnim- in modnim blagom, ter pravimi ameriškimi Hove-, Singer-, Wheeler & Wilson-šivalnimi mašinami  
poštne ulice šte. 36 — v **Celju** — poštne ulice šte. 36

priporočajo po najnižjih cenah svojo bogato in dobro izbrano zalogo: sukna, volnatih in pavolatih rob za moško in žensko obleko; vse vrste belega in pisanega barheta; raznobarvnega tiska (druka), koreninej in kambrika za kiklje; trdnega pravega in pavolastega platna za telesno, mizno in posteljsko rabo; velikih in malih svilnatih, volnatih in pavo-lastih robcev (rut); iz volne pletenih sukenj, rokovic in nogovic, madrac in podglavnikov, ter družega tukaj neomenjenega blaga.

Dopošiljajo se tudi, ako se pismeno želja izrazi, mušternice in spiski cen, od katere vrste blaga koli. Naročbe se dobro in nemudoma izvršijo. Šivalne mašine se prodajajo tudi na obroke po 5 gld. na mesec in 10 gld. naprej; poročstvo za nje 5 let, poduk v šivanji brezplačen.